

Stockolm 2011-03-30

Yttrande
2011-03-30
Utbildningsdepartementet

*Remissvar från Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund med anledning av
Högskoleverkets rapport 2010:17 R*

Högskoleverket föreslår i sin Rapport 2010:17 R att utbildning i kiropraktik, naprapati och ortopedisk manuell terapi ges som specialiseringar på avancerad nivå efter en legitimationsgrundande sjukgymnastexamen. Vidare föreslår Högskoleverket att dessa specialiseringar, liksom inriktningen ortopedisk manuell fysioterapeut, ska ges skyddad specialistbeteckning.

Sjukgymnastförbundet ser positivt på förslaget, som ur såväl ett kunskaps- som resursperspektiv måste vara det mest fördelaktiga för samhället.

Högskoleverkets förslag öppnar för en välbehövlig kraftsamling när det gäller forskning och utbildning om orsaker till och behandling av rörelseorganens ohälsa.

Sjukgymnastförbundet anser att ett inlemmande av kiropraktorer och naprapater i svensk sjukgymnastutbildning förutsätter en översyn av den befintliga sjukgymnastutbildningen vad gäller såväl grund- som specialistutbildning.

Sjukgymnaster är viktiga aktörer i en tidsenlig hälso- och sjukvård

I dag finns över 10 000 sjukgymnaster verksamma inom svensk hälso- och sjukvård och vi är därmed den tredje största professionen. Sjukgymnaster är verksamma inom hela hälso- och sjukvården, inklusive företagshälsovård och våra insatser inkluderar människor i alla åldrar. Vi samverkar med övriga yrken och tar aktivt del i hälso- och sjukvårdens utvecklings- och förbättringsarbete.

Sjukgymnaster har en vetenskapligt underbyggd kompetens att hjälpa människor att stärka sin hälsa, förebygga sjukdomar och skador, samt rehabilitera dessa för att bättre kunna möta livets krav: privat och i arbetslivet.

Sjukgymnaster arbetar hälsofrämjande och förebyggande med fysisk aktivitet. Vi utformar individuellt anpassad träning för personer med funktionsnedsättning till följd av sjukdomar, skador och/eller hög ålder. Målet är att personerna ska kunna leva ett aktivt, självständigt liv

med bästa möjliga livskvalitet. Sjukgymnaster åtgärdar även på grupp- och organisationsnivå, vilket bland annat inkluderar arbetsplats-anpassningar och hjälpmedelsförsörjning.

Våra behandlingsmetoder har ett starkt stöd i forskning. Kunskapen om att ökad fysisk aktivitet och individuellt anpassad träning har positiva effekter vid en lång rad av våra folksjukdomar är i dag entydig.

Sjukgymnasters kompetens och professionella profil passar därmed väl in i regeringens strävan att ge ett mervärde genom professionens tydliga inriktning på patientens hälsa och på hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Kiropraktorer och naprapater är i dag inte inkluderade i hälso- och sjukvårdens utvecklingsarbete

Kiropraktorer och naprapater är i dag inte medaktörer i det utvecklingsarbete som pågår inom svensk hälso- och sjukvård. Detta utanförskap gäller både det tvärprofessionella förbättringsarbete som pågår lokalt i landsting och kommun och det arbete som bedrivs av ansvariga myndigheter som Socialstyrelsen och SBU. Att dessa yrkesutövare först erhåller legitimation som sjukgymnast och därefter specialistutbildning som naprapat och kiropraktor ger goda förutsättningar för en integrering i svensk hälso- och sjukvård.

Forskning inom ämnet sjukgymnastik/fysioterapi

Den första sjukgymnasten i Sverige disputerade 1981. Sedan dess har över 300 sjukgymnaster disputerat och i dag finns cirka 40 docenter och mer än 20 professorer inom ämnet. Vi kan konstatera att detta är en tydlig indikation på att en framgångsrik forskning inom ämnet sjukgymnastik har byggts upp i Sverige. Vi har nu starka forskningsmiljöer med internationell såväl som interdisciplinär forskning. Detta gör det möjligt att ge en utbildning för sjukgymnaster som håller hög vetenskaplig kvalitet.

Att svensk sjukgymnastforskning håller hög kvalitet framgår också av en nyligt genomförd bibliometrisk analys¹. Resultatet från denna visar att forskning som utgår från institutioner där kiropraktorer och naprapater är verksamma är mycket sparsam och tenderar att sjunka – sett i såväl ett nationellt som internationellt perspektiv. I kontrast till detta slås i rapporten fast att svensk sjukgymnastikforskning är i stark utveckling. Vidare skriver författaren när det gäller svensk sjukgymnastikforskning att:

”Det bör understrykas att den svenska forskningen representerar en väsentlig del av den globala fysioterapeutiska verksamheten på området”.

En väg in i högskolan för kiropraktorer och naprapater

Vi anser att den starka forskningsmiljön som finns inom ämnet sjukgymnastik/fysioterapi vid svenska universitet och därtill anknutna sjukgymnastutbildning är den enda rimliga vägen in i högskolan för kiropraktorer och naprapater. Sjukgymnastprogrammet är bättre anpassat för

¹ Sandström U. Bibliometrisk analys av Kiropraktorhögskolan och Naprapathögskolan. Forskning om Forskning 2010:3 www.forskningspolitik.se

en klinisk verksamhet inriktad mot diagnostik och behandling av patienter med neuromuskulo-skeletal ohälsa än läkarprogrammet. Vid läkarprogrammet läggs grunden för en betydligt bredare yrkesutövning inom hälso- och sjukvården.

En välbehövlig kraftsamling när det gäller forskning om orsaker och behandling av rörelseorganens ohälsa

Långvarig smärta som orsak till sjukskrivning betingas huvudsakligen av smärttillstånd i leder och muskler, där de vanligaste tillstånden utgörs av nack- och rygg-, höft- och knäsmärta. Långvarig smärta är ett vanligt problem hos den svenska befolkningen och leder i många fall till nedsatt livskvalitet och betydande påverkan på sjukskrivning. Detta ger upphov till lidande hos den enskilda människan och stora samhällsekonomiska kostnader².

Sett till de konsekvenser dessa smärttillstånd har för både individen och samhället har förvånansvärt lite resurser satsat på forskning inom detta område. Stora kunskapsluckor kvarstår när det gäller hur man bäst diagnostiserar och behandlar dessa tillstånd. Behovet av en kraftsamling när det gäller forskning inom området rehabilitering slogs också fast i rehabiliteringsrådets slutbetänkande³.

Sjukgymnastförbundet ser Högskoleverkets förslag där naprapater och kiropraktorer är verksamma inom ämnet sjukgymnastik/fysioterapi som en välkommen möjlighet att stärka forskning och förbättringsarbete inom området rörelseorganens ohälsa.

En översyn av sjukgymnastutbildning

Ett inlemmande av kiropraktorer och naprapater i svensk sjukgymnastutbildning förutsätter en översyn av den befintliga sjukgymnastutbildningen vad gäller såväl grund- som specialistutbildning.

Sjukgymnaster har ett brett verksamhetsområde och är verksamma inom så vitt skilda verksamhetsområden som barnsjukvård, intensivvård, geriatrik, reumatologi, ortopedi och psykiatri. Kraven på både generisk och specifik professionskunskap är högt ställda. Sjukgymnaster tillhör en autonom profession med ansvar för diagnostik, planering, genomförande och utvärdering av sina interventioner. Detta breda kunskapsområde och självständiga yrkesansvar leder till att sjukgymnastutbildningen idag lider av ”stoffträngsel”.

Svensk sjukgymnastutbildning måste hålla en god internationell standard. Vi kan konstatera att man i ett internationellt perspektiv går alltmer mot förlängd grundutbildning för sjukgymnaster. Bland annat USA, Kanada, Australien, Nya Zeeland och England och Irland har redan infört sjukgymnast-/fysioterapiutbildning på masters-nivå. I Norden har de övriga länderna längre utbildning än Sverige. Mot bakgrund av detta anser LSR att grundutbildningen för sjukgymnaster bör ses över.

I Högskoleverkets rapport föreslås att utbildning i kiropraktik, naprapati och ortopedisk manuell terapi ges som specialiseringar på avancerad nivå efter en legitimeringsgrundande

² Vad kostar olika sjukdomar i sjukförsäkringen? Socialförsäkringsrapport 2011:4

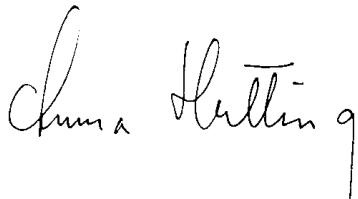
³ Rehabiliteringsrådets slutbetänkande. SOU 2011:15

sjukgymnastexamen. LSR välkomnar detta förslag. Vi anser dock att inrättandet av reglerad specialistutbildning kräver en utredning vad gäller såväl vilka specialinriktningar som bör inrättas som utformningen av specialistutbildningarna.

I betänkandet av 2009 års Behörighetsutredning Kompetens och Ansvar⁴, sid 281 konstateras att *"Frågan om specialist sjuksköterskutbildningen bör ligga inom högskolan eller utformas som en specialisttjänstgöring är komplex och bör enligt vår mening utredas i ett större sammanhang, där flera yrkens specialistutbildningar och specialisttjänstgöringar granskas samtidigt"*. LSR instämmer i detta och anser att ett inlemmande av kiropraktorer och naprapater i svensk sjukgymnastutbildning ytterligare förstärker behovet av denna typ av översyn. LSR vill understryka vikten av att specialistutbildning och grundutbildning måste ses och utredas i ett sammanhang.

För Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund

Anna Hertting

Ordförande

Birgit Rösblad

FoU-chef

⁴ Kompetens och ansvar. Betänkande av 2009 års behörighetsutredning. SOU 2010:65